

## Redegørelse for PFAS-forureninger i Høje-Taastrup Kommune

Høje-Taastrup Kommune har den 09-04-2024 modtaget en bestilling om en ny redegørelse for PFAS-forureninger i kommunen. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af kommunens fokus på brandøvelsespladserne og om dette har øget fokus på andre kilder til PFAS-forureningen. Desuden ønsker Miljøstyrelsen en opsamling af de tiltag som kommunen har udført og en beskrivelse af hvilken type af aktiviteter, der er fokus på omkring PFAS.

I Høje-Taastrup Kommune er der konstateret problemer med PFAS både i jord og grundvand i flere områder af kommunen ikke mindst på brandøvelsespladsen i Hedehusene på Hedelykken 10 og de nærliggende vandforsyninger. Der er konstateret for høje koncentrationer af PFAS i drikkevandet både fra almene vandværker og private borer. For vandværkerne har det betydet, at de har måtte tilslutte sig via deres nødforbindingesledning til HTK Vand A/S for at levere rent drikkevand efter kommunalt påbud om at forbedre vandkvaliteten. Når der er konstateret et for højt indhold af PFAS i private borer anbefales grundejerne ikke at anvende vandet til drikkevand og madlavning. Det betyder, at de må købe drikkevand og at der fremover skal findes en permanent løsning, som sikrer disse borgere rent drikkevand. Dette kan de fleste steder udelukkende ske ved, at de bliver tilsluttet et alment vandværk.

I de efterfølgende afsnit er der givet en beskrivelse af de områder som kommunen på nuværende tidspunkt har fokus på:

- Brandøvelsespladser
- Tunhøj-samarbejdet
- Drikkevand på almene vandværker og enkeltindvindingsanlæg
- Økonomiske forhold

### Brandøvelsespladser

Høje-Taastrup Kommune har tre brandøvelsespladser.

På Hedelykken 10, 2640 Hedehusene ligger beredskabernes brandøvelsesplads. Her er der gennem tiden brugt store mængder brandskum. Kommunen har i oktober 2022 afgjort, at vi ikke kan påbyde en ansvarlig at rense op og Region Hovedstaden har siden juni 2023 været i gang med en videregående forureningsundersøgelse.

På Beredskabsvej 8, 2640 Hedehusene ligger et olielager. Her er skumdysser blev afprøvet en gang om året i ca. 40 år. Regionens indledende forureningsundersøgelse påviste en forurening med PFAS i grundvandet i 2020. I oktober 2022 har kommunen afgjort, at vi ikke kan påbyde en ansvarlig at rense den gamle del af forureningen op. Kommunen har dog meddelt undersøgelsespåbud vedr. en mindre PFAS-forurening fra et nyt anlæg. På baggrund af resultaterne skal kommunen afgøre om vi kan kræve denne del af forureningen fjernet. Regionen starter først deres indsats, når kommunens påbudssag er afsluttet.

På Øtoftegårdsvej 4, 2630 Taastrup har Falck igennem mange år haft brandbiler, brandslanger og ganske få brandøvelser. Regionen har siden 2022 været i gang med en indledende forureningsundersøgelse. Kommunen er ikke orienteret om en konstateret forurening, men afventer rapporten.

### Tunhøj-Samarbejde (Tune Vandværk, Solhøj, Ishøj, Høje-Taastrup)

Tunhøj-Samarbejdet er et samarbejde mellem Region Sjælland, Region Hovedstaden, HOFOR, Høje-Taastrup Kommune, Greve Kommune og Ishøj Kommune, som blev etableret den 31-10-2022. HOFOR har Solhøj Kildeplads i området, som er Danmarks største kildeplads, der desværre har problemer med PFAS. Dette gælder også for Tune Vandværk i Greve Kommune og flere af vandværkerne i Høje-Taastrup Kommune. Vestre Vandværk Hedehusene og

Høje Thorstrup Vandværk er nu tilsluttet HTK Vand A/S på grund af for høje niveauer af PFAS. Hedehusene Østre Vandværk har også været tilsluttet HTK Vand A/S på grund af PFAS, men har nu etableret kulfiltreringsanlæg og UV for at løse problemet.

Drikkevandsressourcen i området er således truet af PFAS, og der har derfor været et fælles ønske om at få en større viden om kilderne til PFAS-forureningen og en overvågning af PFAS-niveauet. Samarbejdet gør det muligt at skabe et bedre fælles vidensgrundlag om PFAS i samarbejdsområdet. På baggrund af dette ønskes en samlet koordineret indsats mellem regioner, kommuner og forsyninger for at beskytte kvaliteten af grundvandet. Parterne mødes løbende og fremlægger resultater og koordinerer de fremtidige indsatser. Der er i den forbindelse iværksat en del aktiviteter, som er beskrevet herefter.

#### *Aktiviteter*

Der foretages løbende en omfattende dataindsamling om PFAS i jord og grundvand i området. Data stammer både fra vandværkerne og dermed fra Jupiter men også fra regionernes registreringer i deres system GeoGIS. Desuden indgår data fra andre projekter fra virksomheder og registrering af PFAS i overfladevand fx fra Miljøstyrelsen. Tunhøj-Samarbejdet bygger også videre på kommunens tidligere samarbejdsprojekt med NIRAS, HOFOR og Region Hovedstaden om PFAS i Høje-Taastrup Kommune, som blev afsluttet i 2022.

Der er allerede skabt et godt overblik over fund af PFAS i området og mulige kilder til PFAS-forureningen, som både Region Sjælland og Region Hovedstaden arbejder videre med. Resultaterne tyder på, at der er flere kilder, som der skal laves indsatser for.

HOFOR har udarbejdet et potentialekort for Tunhøj, som viser strømningsretningen og dermed gør det muligt at vurdere udbredelsen af PFAS-forureningerne. Der er også udarbejdet en metode til at præsentere de fundne PFAS-forbindelser i cirkeldiagrammer, som giver et finprint af de enkelte analyser. Dette er tilgængeligt for parterne i QGIS.

Både Høje-Taastrup Kommune, HOFOR, Region Hovedstaden og Regions Sjælland har foretaget undersøgelser af PFAS i enkeltindvindingsanlæg for at få en større viden om udbredelsen af PFAS i grundvandet i området. Resultaterne har vist, at der er konstateret PFAS over gældende kvalitetskrav til drikkevand i mange private boringer. Det er kommunen som følger op på disse forhold ved at kontakte Styrelsen for Patientsikkerhed, hvorefter den sundhedsmæssige vurdering af drikkevandet formidles videre til boringsejer.

Der har været en temadrøftelse om lossepladser med deltagelse af Miljøstyrelsen og Roskilde Kommune. Flere undersøgelser har vist, at der er fund af PFAS ved de gamle lossepladser.

HOFOR har iværksat en omfattende undersøgelse af rensmuligheder ved kulfilteranlæg og resiner til fjernelse af PFAS på Solhøj Kildeplads. Parterne i Tunhøj-samarbejdet har besøgt HOFORs pilotanlæg på kildepladsen i februar 2024.

Et af de kommende projekter i Tunhøj-Samarbejdet er at udføre en synkronpejlerunde med henblik på at udarbejde et fælles potentialekort i området.

Tunhøj-Samarbejdet blev præsenteret på ATV Jord og Grundvand i marts 2024 både med indlæg fra Høje-Taastrup Kommune, Region Sjælland og Tune Vandværk.

#### **Drikkevand**

Der er konstateret PFAS i drikkevandet både fra flere vandværker og i enkeltindvindingsanlæg. Det nye kvalitetskrav på 2 ng/l for en sum af de fire PFAS-forbindelser PFOA, PFOS, PFNA og PFHxS har medført, at kvaliteten af drikkevandet flere steder ikke overholder gældende kvalitetskrav til drikkevand.

#### *PFAS-forurening på vandværkerne*

Kommunens vandværker undersøger løbende deres drikkevand for PFAS-forbindelser. Der blev i 2021 og 2022 konstateret en overskridelse for summen af de fire PFAS-stoffer, PFOA, PFOS, PFNA og PFHxS på 3 vandværker i Høje-Taastrup Kommune:

- Hedehusene Østre Vandværk (sum PFAS4 på 6 ng/l)
- Høje Thorstrup Vandværk (sum PFAS4 på 3 ng/l)
- Vestre Vandværk Hedehusene (sum PFAS4 på 7 ng/l)

De øvrige vandværker i kommunen overholder alle grænseværdien for PFAS. De 3 ramte vandforsyninger overgik til nødforsyning fra HTK Vand A/S, og der er derfor ikke overskridelse af PFAS-grænseværdien i nogen dele af den almene vandforsyning i Høje-Taastrup Kommune.

Hedehusene Østre Vandværk blev kun midlertidigt tilsluttet HTK Vand A/S. Det skyldes, at bestyrelsen for vandværket besluttede at afsøge muligheden for at etablere videregående vandbehandling. På baggrund af resultater fra både et laboratorieforsøg og et pilotforsøg med kulfiltrering og UV har kommunen givet tilladelse til at fjerne PFAS med denne rensningsmetode. Kulfiltreringsanlægget blev sat i drift den 23-01-2024. Vandværket følger et skærpet kontrolprogram i en længere indkøringsperiode for at sikre, at anlægget virker tilfredsstillende og at drikkevandet, der ledes til forbrugerne, overholder gældende kvalitetskrav.

Høje Thorstrup Vandværk blev tilsluttet HTK Vand A/S i oktober 2021 på grund af et for højt indhold af PFAS og fungerer fortsat som distributionsvandværk. Vandværket er i proces med at blive overtaget af HTK Vand A/S og bliver derved ikke længere et alment vandværk.

Vestre Vandværk Hedehusene blev tilsluttet HTK Vand A/S i august 2022 på grund af for højt indhold af PFAS og fungerer fortsat som distributionsvandværk. Vandværket er i proces med at blive overtaget af HTK Vand A/S og bliver derved ikke længere et alment vandværk.

Kommunen følger fortsat PFAS-niveauet og er specielt bekymrede for de vandværker, som ikke er tilsluttet andet et vandværk med en nødforbindelsesledning. Dette gælder for flere af de helt små vandværker, som ligger i det åbne land. Et vandværk er i gang med opfølgende analyser af PFAS på grund af en overskridelse, som kommunen afventer resultater af. Kommunen har i vandforsyningsplanen lagt op til, at alle vandværker skal tilsluttes et andet alment vandværk for at sikre, at der kan leveres vand, da flere miljøfremmede stoffer kan give problemer med vandkvaliteten.

#### *PFAS-forurening i enkeltindvindingsanlæg*

I Høje-Taastrup Kommune er der over 200 private boringer, som forsyner fra 1 til 9 ejendomme. Disse vandforsyningsanlæg er ikke underlagt rutinemæssig kontrol af PFAS-forbindelser. TV2 Danmark A/S iværksatte i maj 2022 en undersøgelse af fem ejendomme med privat boring, som alle viste for høje værdier af PFAS-forbindelser i deres drikkevand. Koncentrationen af PFAS-forbindelserne var fra 5 til 15 ng/L. Kommunen har efterfølgende foranlediget, at der blev udtaget opfølgende prøver, som alle viste samme niveau af PFAS-forbindelser. På baggrund af dette har Styrelsen for Patientsikkerhed anbefalet, at forbrugerne ikke benytter vandet fra deres boring til drikkevand, madlavning og tandbørstning.

Kommunen har orienteret ejerne af de private boringer om den sundhedsmæssige vurdering af deres drikkevand. Kommunen undersøger mulighederne for, at de kan blive tilsluttet almen vandforsyning i området enten fra et vandværk i Høje-Taastrup Kommune eller i Greve Kommune. Kommunen har i den 22-08-2022 afholdt borgermøde med alle boringsejerne i det berørte område i Hedehusene, hvor beboerne blev informeret om undersøgelsen og fremtidige løsninger på problemet.

De ejendomme, som TV2 Danmark A/S har udvalgt til undersøgelsen, ligger ca. 4 km fra brandøvelsespladsen, og da strømningsretningen for grundvandet ikke løber mod de undersøgte ejendomme, kan der være mange andre kilder til de PFAS-forbindelser, som findes i drikkevandet i de undersøgte boringer.

Kommunen har på baggrund af TV2 Danmarks A/S 'undersøgelse udtaget prøver fra 11 private boringer i den sydlige del af kommunen i november 2022. Der blev konstateret et for højt indhold af PFAS i drikkevandet fra de 9 boringer, som således også blev anbefalet ikke at anvende vandet til drikkevand og madlavning.

Høje-Taastrup Kommune har den 01-11-2023 modtaget resultatet fra en undersøgelse af grundvandet ved lossepladserne i området omkring Kohøjvej i Hedehusene. Det er Region Hovedstaden, der har lavet undersøgelsen af PFAS, pesticider og klorerede opløsningsmidler. Der er flere steder konstateret, at grundvandet ikke overholder gældende kvalitetskrav til drikkevand. På baggrund af resultaterne har kommunen vurderet, at der er behov for at undersøge drikkevandet fra flere private boringer i området for PFAS. Kommunen har i december 2023 undersøgt drikkevandet fra 13 private boringer, hvor det viste sig, at drikkevandet fra 6 ejendomme ikke overholdt kravene til PFAS.

Fund af PFAS i enkeltindvindingsanlæg har medført, at kommunen prioriterer disse områder til almen vandforsyning i overensstemmelse med kommunes vandforsyningsplan. Tidsplanen udarbejdes i samarbejde med HTK Vand A/S, som forventes at skulle forsyne de fleste af ejendommene. Dette kommer til at ske over en årrække, da der er større områder af kommunen, som ligger i det åbne land, hvor det kræver et omfattende ledningsarbejde at etablere almen vandforsyning.

### **Økonomiske forhold**

Når vandforsyningerne bliver ramt af PFAS-forurening har det omfattende økonomiske konsekvenser for det enkelte vandværk og dermed også de borgere, som bor i området. Med den lave grænseværdi for PFAS rammer det relativt mange vandforsyninger i vores område, og da der ikke kan gives dispensation for disse parametre, skal der relativt hurtigt findes en løsning.

#### *For vandværkerne*

Hedehusene Østre Vandværk er et af de vandværker i Høje-Taastrup Kommune, som midlertidigt var tilsluttet HTK Vand A/S på grund af PFAS-forurening fra den nærliggende brandøvelsesplads. Bestyrelsen for vandværket ønskede at forblive et alment vandværk, og vandværket har for at løse problemet investeret i test og opbygning af kulfiltreringsanlæg og UV. Dette har givet vandværket store udgifter, som gør at de i dag er udfordret økonomisk på grund af forureningen fra brandøvelsespladsen. Det har ikke været muligt for kommunen at give påbud til grundejer, og sagen er overdraget til Region Hovedstaden til videre foranstaltning.

Hedehusene Østre Vandværk har haft omkostninger på over 4 mio. kr., hvilket overstiger den årlige nettoomsætning på vandværket. Desuden vil der fremover være driftsomkostninger på omkring 250.000 kr. årligt til den etablerede renseteknologi med kulfiltrering. Vandværkets bestyrelse har ved flere lejligheder fremført, at de bør have en kompensation for de udgifter, som de uretmæssigt er blevet pådraget.

Vandværket har henvendt sig til Danske Vandværker for at fremføre det urimelige i, at relativt få vandforbrugere skal bøde for en PFAS-forurening af så omfattende karakter, som andre er skyld i og ikke bliver draget til ansvar for. Danske Vandværker har på vandværkets vegne fremsendt problemstillingen videre til miljøminister Magnus Heunicke den 26-02-2024.

Vandværket har også henvendt sig til borgmester Michael Ziegler i Høje-Taastrup Kommune, som har indvilliget i at rejse problemet landspolitisk til en drøftelse af kompensation fra staten.

HTK Vand A/S er i proces med at overtage både Vestre Vandværk Hedehusene og Høje Thorstrup Vandværk og deres ledningsnet og dermed også forpligtelsen til at levere vand. Værdiansættelsen i forbindelse med overdragelse af vandværkerne til HTK Vand A/S er et anliggende, som aftales mellem de involverede parter. Kommunen godkender således ikke det økonomiske grundlag for selve overdragelsen af de almene vandværker til HTK Vand A/S. De økonomiske rammer er fastsat i bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber.

#### *For enkeltindvindingsanlæg*

I vandforsyningsplanen i Høje-Taastrup Kommune er der udlagt nye forsyningsområder til almen vandforsyning, hvor kommunen vil arbejde for, at private boringsejere kan blive tilsluttet et alment vandværk. Flere ejendomme er allerede tilsluttet HTK Vand i den nordlige del af kommunen. De ejendomme, som TV2 Danmark A/S har undersøgt, ligger i en senere fase, hvor der endnu ikke er en tidsplan for projektet. På baggrund af de fundne forureninger kan det blive nødvendigt at fremskynde flere tilslutninger af enkeltindvindingsanlæg til almen vandforsyning. Der er tilslutningspligt til almen vandforsyning i de nye forsyningsområder i overensstemmelse med vandforsyningsplanen og Byrådets beslutninger.

Det er grundejer som skal betale omkostninger i forbindelse med tilslutning til HTK Vand A/S og etablering af ledningsnet på egen grund. Det fremgår af vandforsyningsloven og regulativet for HTK Vand A/S. Taksterne fremgår af forsyningens hjemmeside, og godkendes årligt af kommunen.

#### *For kommunen*

Det er kommunen, som foranlediger udtagning af opfølgende prøver til analyse af PFAS-forbindelser eller andre miljøfremmede stoffer fra private boringer, hvis der er begrundet mistanke om, at vandet er sundhedsskadeligt. Der vil derfor blive en udgift til kommende under-

søgelse af private boringer for PFAS-forbindelser og pesticider, som på nuværende tidspunkt afholdes af kommunen.